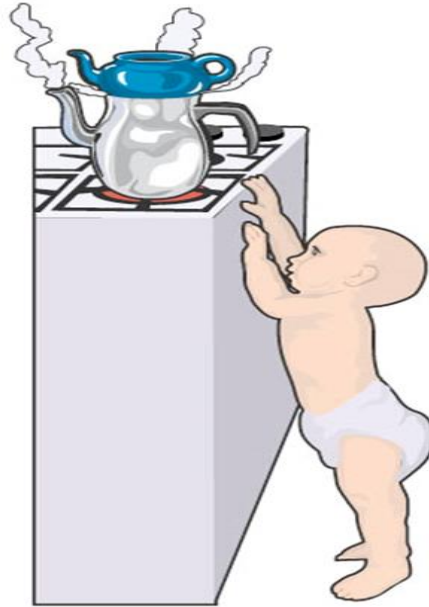


(6)-YANIK, SICAK ÇARPMASI VE DONMALARDA İLK YARDIM

YANIKTA İLK YARDIM

Yanık Nedir?

- Herhangi bir ısıya maruz kalma sonucu oluşan doku bozulmasıdır.
- Yanık, genellikle sıcak su veya buhar teması sonucu meydana geldiği gibi, sıcak katı maddelerle temas, asit/alkali gibi kimyasal maddelerle temas, elektrik akımı etkisi ya da radyasyon nedeni ile de oluşabilir.



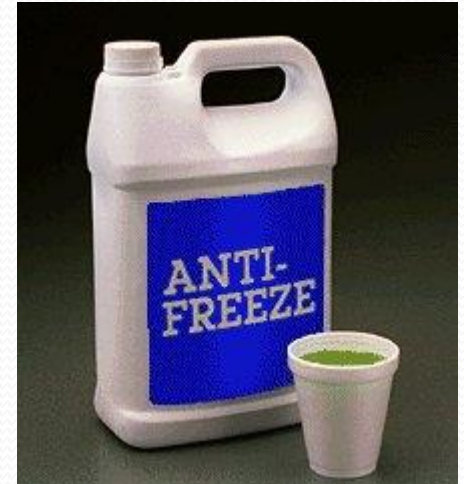
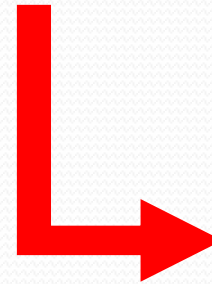
Kaç Çeşit Yanık Vardır?

1- Fiziksel yanıklar:

- Isı ile oluşan yanıklar,
- Elektrik nedeni ile oluşan yanıklar,
- Işın ile oluşan yanıklar,
- Sürtünme ile oluşan yanıklar,
- Donma sonucu oluşan yanıklar,

2- Kimyasal yanıklar:

- Asit alkali madde ile oluşan yanıklar



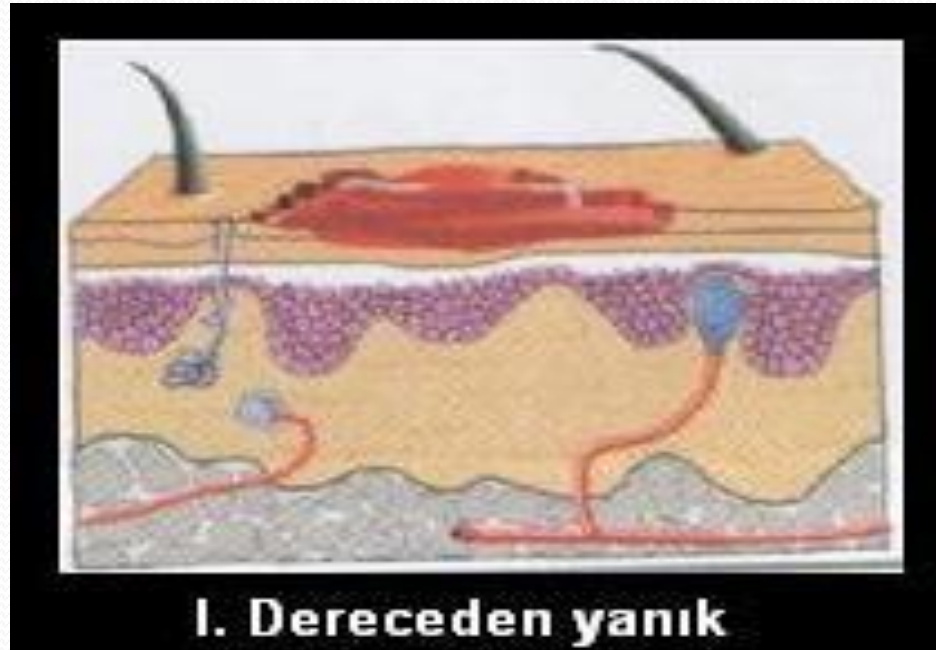
Yanığın Ciddiyeti Belirleyen Faktörler Nelerdir?

- Derinlik,
- Yaygınlık,
- Bölge,
- Enfeksiyon riski,
- Yaş,
- Solunum yoluyla görülen zarar,
- Önceden var olan hastalıklar.

Yanıklar Nasıl Derecelendirilir?

1. Derece yanık:

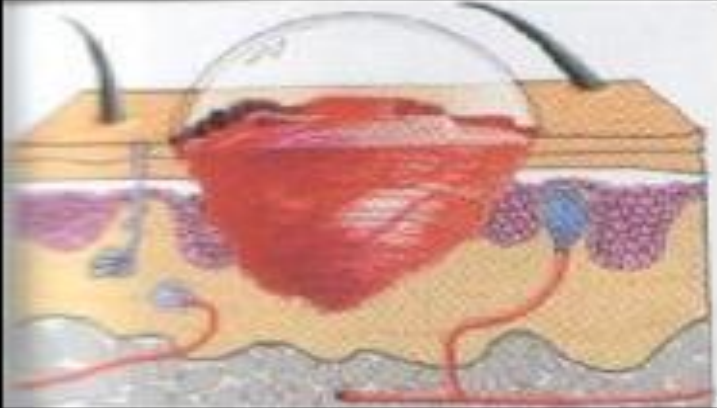
- Deride kızarıklık, ağrı, yanık bölgede ödem vardır. Yaklaşık 48 saatte iyileşir.



Yanıklar Nasıl Derecelendirilir?

2. Derece yanık:

- Deride içi su dolu kabarcıklar (bül) vardır. Ağrılıdır. Derinin kendini yenilemesi ile kendi kendine iyileşir.



II. Dereceden yanık



DOIA

(c) University Erlangen,
Department of Dermatology
Phone: (+49) 9131 - 85 - 2727

Yanıklar Nasıl Derecelendirilir?

3. Derece yanık:

- Derinin tüm tabakaları etkilenmiştir.
- Özellikle de kaslar, sinirler ve damarlar üzerinde etkisi görülür.
- Beyaz ve kara yaradan siyah renge kadar aşamaları vardır.
- Sinirler zarar gördüğü için ağrı yoktur.



Yanıklar Nasıl Derecelendirilir?



Yanığın Vücuttaki Olumsuz Etkileri Nelerdir?

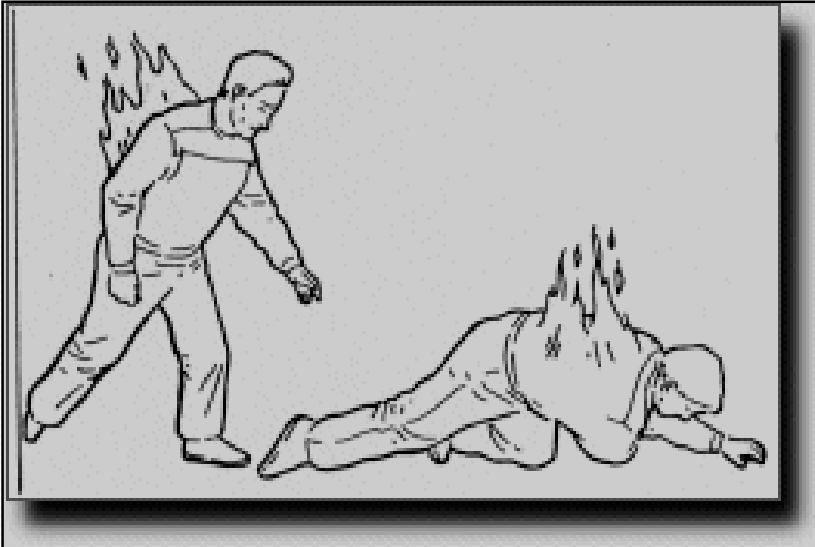
- Yanık, derinliği, yaygınlığı ve oluştuğu bölgeye bağlı olarak organ ve sistemlerde işleyiş bozukluğuna yol açar.
- Ağrı ve sıvı kaybına bağlı olarak şok meydana gelir.
- Hasta/yaralının kendi vücudunda bulunan mikrop ve toksinlerle enfeksiyon oluşur.



Izgaraya ispirto döktükten sonra oluşan yanık

Isı ile Oluşan Yanıklarda İlk Yardım

- Kişi hala yanıyorsa paniğe engel olunur, koşması engellenir,
- Hasta/yaralının üzeri battaniye ya da bir örtü ile kapatılır ve yuvarlanması sağlanır,
- Yaşam belirtileri değerlendirilir (ABC),



Isı ile Oluşan Yanıklarda İlk Yardım

"YILIN BASIN FOTOĞRAFI"



"Çakmağı çaktı ve..."
ARIF AKDOĞAN - STAR GAZETESİ

10 Mayıs 2000 tarihinde Başbakanlık binası önüne gelen Ömer Tolga Akbaş isimli şahıs, üzerine benzin dökerek kendini yaktı. Hastaneye kaldırılan Akbaş ne yazık ki kurtarılamadı.

Isı ile Oluşan Yanıklarda İlk Yardım



Isı İle Oluşan Yanıklarda İlk Yardım

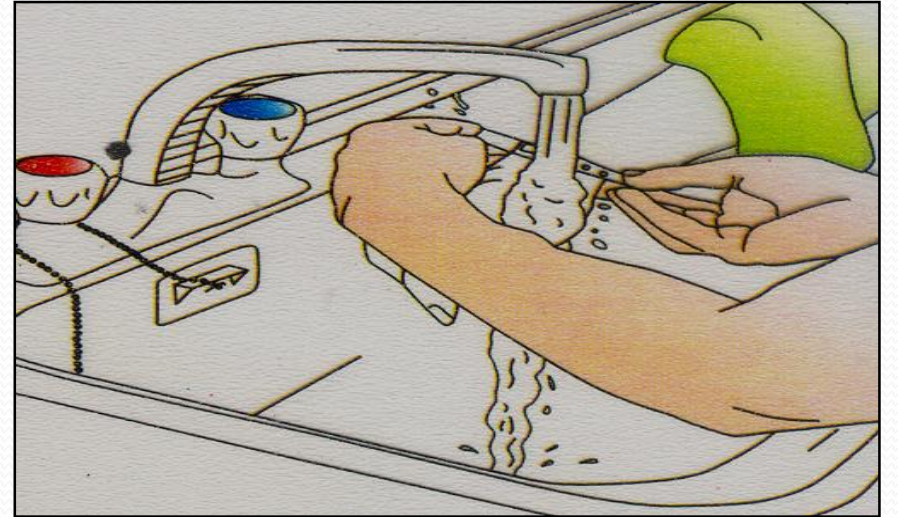
- Solunum yolunun etkilenip etkilenmediği kontrol edilir,
- Yanmış alandaki deriler kaldırılmadan giysiler çıkarılır,
- Yanık bölge en az 20 dakika çeşme suyu altında tutulur (yanık yüzeyi büyükse ısı kaybı çok olacağından önerilmez),
- Ödem oluşabileceği düşünülerek yüzük, bilezik, saat gibi eşyalar çıkarılır,

Isı ile Oluşan Yanıklarda İlk Yardım

- Takılan yerler varsa kesilir,
- Hijyen ve temizliğe dikkat edilir,
- Su toplamış yerler patlatılmaz,
- Yanık üzerine ilaç ya da yanık merhemi gibi maddeler de sürülmemelidir,
- Yanık üzeri temiz bir bezle örtülür,



Isı İle Oluşan Yanıklarda İlk Yardım



Isı İle Oluşan Yanıklarda İlk Yardım



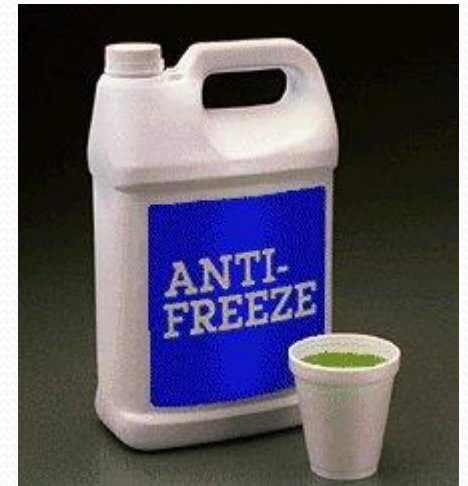
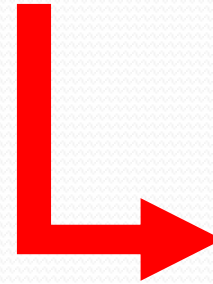
Isı ile Oluşan Yanıklarda İlk Yardım

- Hasta/yaralı battaniye ile örtülür,
- Yanık bölgeler birlikte bandaj yapılmamalıdır,
- Yanık geniş ve sağlık kuruluşu uzaksa hasta / yaralının kusması yoksa bilinçliyse ağızdan sıvı (*1 litre su -1 çay kaşığı karbonat -1 çay kaşığı tuz karışımı*) verilerek sıvı kaybı önlenir,
- Tıbbi yardım istenir (112).

Kimyasal yanıklarda ilk yardım



- Deriyle temas eden kimyasal maddenin en kısa sürede deriyle teması kesilmelidir,
- Bölge bol tazyiksiz suyla, en az 15–20 dakika yumuşak bir şekilde yıkanmalıdır,
- Giysiler çıkarılmalıdır,
- Hasta/yaralı örtülmelidir,
- Tıbbi yardım istenmelidir (112).



Kimyasal Yanıklarda İlk Yardım



Elektrik Yanıklarında İlk Yardım

Bulaşık makinesinin patlayan hortumundan eve yayılan suya yerdeki uzatma prizinden karışan elektrik iki yıllık evli çifti yok etti

İKİ GENCİN BAŞINA BUNLAR GELDİ

Genç kadın bulaşık makinesini çalıştırıp...



Uykuya yattı...



Ancak makinenin tahliye borusu yerinden çıktı...



Boşa akan su koridora kadar yayıldı. Yerdeki üçlü prizden elektrik kaçağı oluştu...



Elektrik kaçağını farketmeyen kadın ıslak zemine basınca akıma kapıldı...



Eşinin feryadı üzerine yardıma koşan kocası da elektrik akımına kapıldı... Çift birlikte can verdi...



BOSTANLI'DA 29 yaşındaki Ünsal ve 27 yaşındaki Aynur Değer çifti, gece mutfaktaki bulaşık makinesini çalıştırıp yattı. Çift uyurken, makinenin hortumu patladı ve evi su bastı.

ÖNCE AYNUR GİTTİ

MUTFAKTA yerde bulunan prizdeki elektrik suya yayıldı. Ölüm artık onları bekliyordu... İlk olarak Aynur uyandı. Koridora çıkar çıkmaz suya bastı ve akıma kapılarak yığıldı.

ÇİĞLIĞA UYANDI

EŞİNİN çığlığıyla uyanan Ünsal da yataktan fırladı ve Aynur'un yanına koştu. Aynı şekilde suyla temas eder etmez o da çarpıldı. İki gencin cesetini eve giren itfaiye buldu. **14'TE**

Arkadaşları sinir krizi geçirdi

ÜNSAL ve Aynur'un başına gelenleri duyan arkadaşları eve koştu. Ama yapabilecekleri bir şey yoktu.

Elektrik Yanıklarında İlk Yardım



Elektrik Yanıklarında İlk Yardım



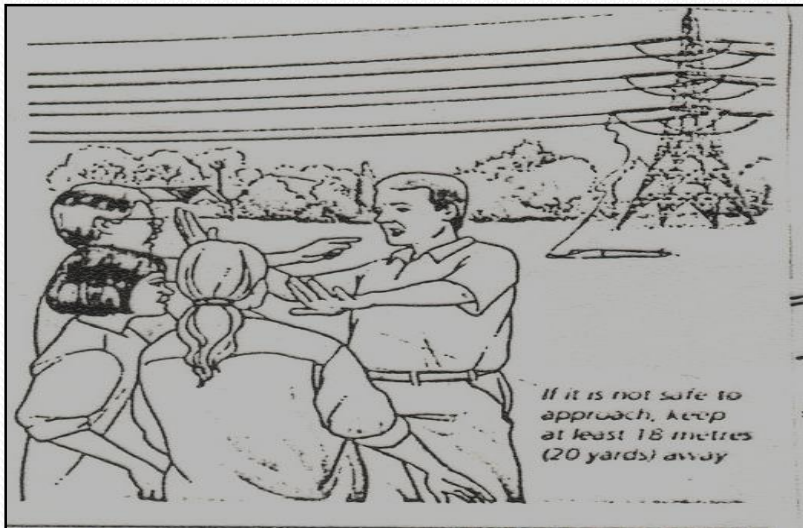
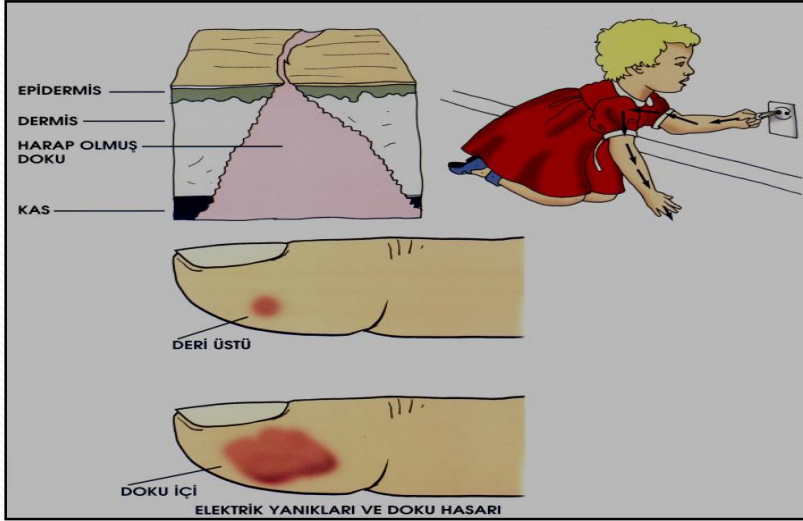
Elektrik Yanıklarında İlk Yardım



- Soğukkanlı ve sakin olunmalıdır,
- Hasta/yaralıya dokunmadan önce elektrik akımı kesilmelidir, akımı kesme imkanı yoksa tahta çubuk ya da ip gibi bir cisimle elektrik teması kesilmelidir,
- Hasta/yaralının **ABC**'si değerlendirilmelidir,
- Hasta/yaralıya **kesinlikle** su ile müdahale edilmemelidir,
- Hasta/yaralı hareket ettirilmemelidir,
- Hasar gören bölgenin üzeri temiz bir bezle örtülmelidir,
- Tıbbi yardım istenmelidir (112).

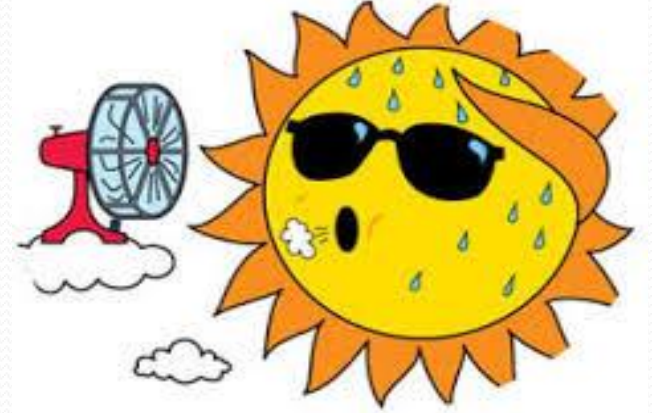


Elektrik Yanıklarında İlk Yardım



Sıcak Çarpmasında İlk Yardım

Yüksek derece ısı ve nem sonucu vücut ısısının ayarlama mekanizması sonucu ortaya bazı sistemde bozulmalar oluşur.



Sıcak arpmasında İlk Yardım

Sıcak arpmasının belirtileri;

- Adale krampları,
- Güçsüzlük, yorgunluk,
- Baş dönmesi,
- Davranış bozukluğu, sinirlilik,
- Solgun ve sıcak deri,
- Bol terleme (daha sonra azalır),
- Mide krampları, kusma, bulantı,
- Bilinç kaybı, hayal görme,
- Hızlı nabız.



Sıcak arpmasında İlk Yardım



Sıcak Çarpmasında İlk Yardım Nasıl Olmalıdır?

- Hasta serin ve havadar bir yere alınır,
- Giysiler çıkarılır,
- Sırt üstü yatırılarak, kol ve bacaklar yükseltilir,
- Bulantısı yoksa ve bilinci açıksa su ve tuz kaybını gidermek için **1 litre su -1 çay kaşığı karbonat -1 çay kaşığı tuz** karışımı sıvı ya da soda (maden suyu) içirilir.

Sıcak Çarpmasında İlk Yardım Nasıl Olmalıdır?



Sıcak Çarpmasında Risk Grupları Var mıdır?

- **Sıcak çarpmasında risk grupları var mıdır?**
- Sıcak çarpması için özel bir risk grubu bulunmamakla beraber, diğer hastalık ya da yaralanmalar için hassas olan kişiler, sıcaktan da diğer kişilere göre daha çok etkilenirler.

Sıcak Çarpmasında Risk Grupları Var mıdır?

Bu kişiler;

- Kalp hastaları,
- Tansiyon hastaları,
- Diyabet hastaları,
- Kanser hastaları,
- Normal kilosunun çok altında ve çok üzerinde olanlar,
- Psikolojik ya da psikiyatrik rahatsızlığı olanlar,

Sıcak Çarpmasında Risk Grupları Var mıdır?

Bu kişiler;

- Böbrek hastaları,
- 65 yaş üzeri kişiler,
- 5 yaş altı çocuklar,
- Hamileler,
- Sürekli ve bilinçsiz diyet uygulayanlar,
- Yeterli miktarda su içmeyenler.

Sıcak Çarpmasında İlk Yardım

Sıcak yaz günlerinde sıcak çarpmasından korunmak için alınması gereken önlemler nelerdir?

- Özellikle şapka, güneş gözlüğü ve şemsiye gibi güneş ışığından koruyacak aksesuarlar kullanılmalıdır,
- Mevsim şartlarına uygun, terletmeyen, açık renkli ve hafif giysiler giyilmelidir,
- Bol miktarda sıvı tüketilmelidir,
- Vücut temiz tutulmalıdır,
- Her öğünde yeteri miktarda gıda alınmalıdır,
- Gereksiz ve bilinçsiz ilaç kullanılmamalıdır,
- Direk güneş ışığında kalınmamalıdır,
- Kapalı mekanların düzenli aralıklarla havalandırılmasına özen gösterilmelidir.

Sıcak arpmasında İlk Yardım



DONMALARDA İLK YARDIM

Donuk Nedir ve Belirtileri Nelerdir?

- Aşırı soğuk nedeni ile soğuğa maruz kalan bölgeye yeterince kan gitmemesi ve dokularda kanın pıhtılaşması ile dokuda hasar oluşur.



Donuk Nedir ve Belirtileri Nelerdir?



DONMUŞ ELLER

Donuklar Şu Şekilde Derecelendirilir

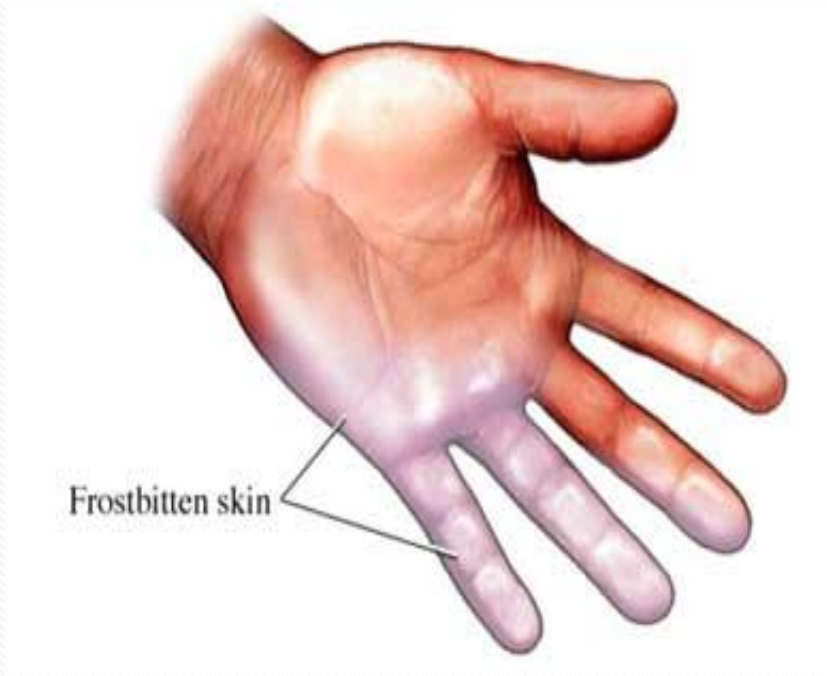
Birinci derece donma:

En hafif şeklidir. Erken müdahale edilirse hızla iyileşir.

- Deride solukluk, soğukluk hissi olur,
- Uyuşukluk ve halsizlik görülür,
- Daha sonra kızarıklık ve iğnelenme hissi oluşur.

Donuklar řu şekilde Derecelendirilir;

Birinci derece donuk:



Donuklar řu şekilde Derecelendirilir;

Birinci derece donuk:



Donuklar Şu Şekilde Derecelendirilir

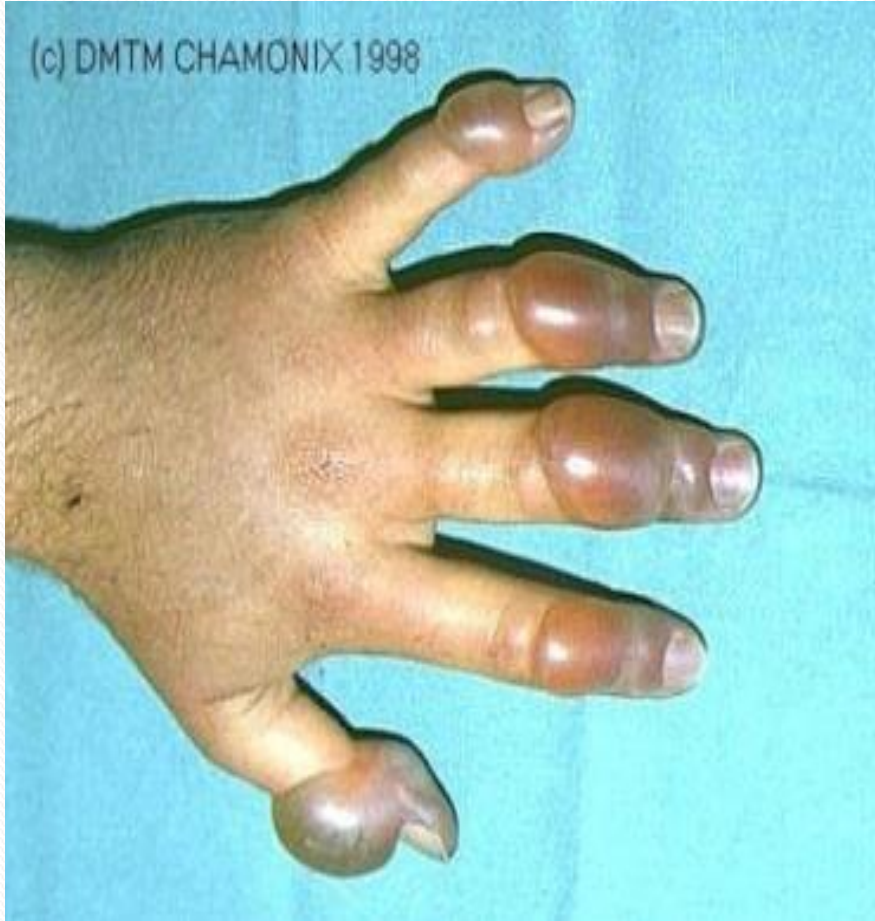
İkinci derece donma:

Soğğun sürekli olması ile belirtiler belirginleşir.

- Zarar gören bölgede gerginlik hissi olur,
- Ödem, şişkinlik, ağrı ve içi su dolu kabarcıklar (bül) meydana gelir,
- Su toplanması iyileşirken siyah kabuklara dönüşür.

Donuklar řu şekilde Derecelendirilir

İkinci derece donuk:



Donuklar Şu Şekilde Derecelendirilir

Üçüncü derece donma:

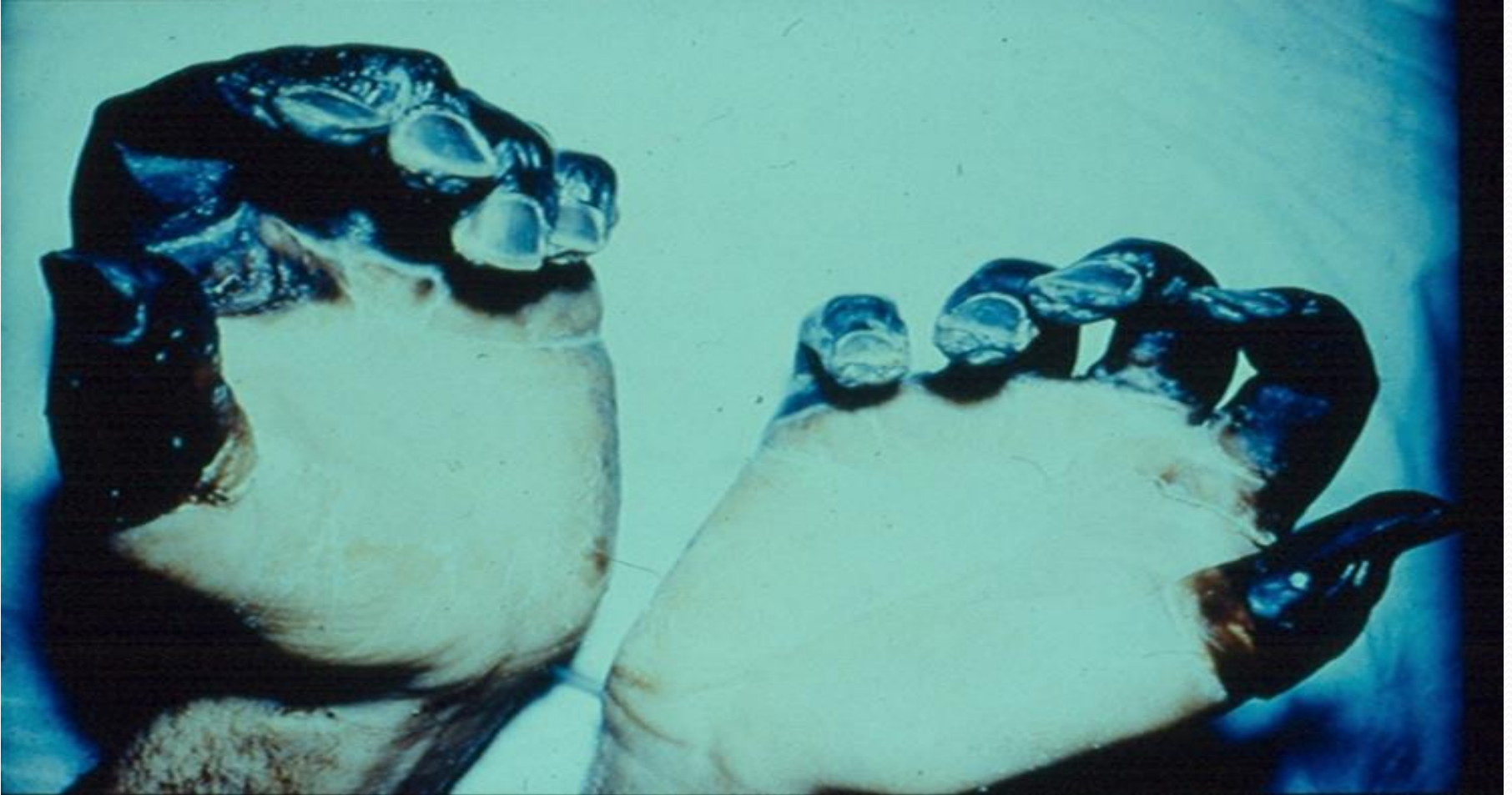
Dokuların geriye dönülmez biçimde hasara uğramasıdır.

- Canlı ve sağlıklı deriden kesin hatları ile ayrılan siyah bir bölge oluşur.



Donuklar řu şekilde Derecelendirilir

Üçüncü derece donma:



Donukta İlk Yardım

- Hasta/yaralı ılık bir ortama alınarak soğukla teması kesilir,
- Sakinleştirilir,
- Kesin istirahata alınır ve hareket ettirilmez,
- Kuru giysiler giydirilir,
- Sıcak içecekler verilir,
- Su toplamış bölgeler patlatılmaz, bu bölgelerin üstü temiz bir bez ile örtülür,
- Donuk bölge ovulmaz, kendi kendine ısınması sağlanır,

Donukta İlk Yardım

- El ve ayak doğal pozisyonda tutulur (eller yumruk yapılmışsa ve ayaklar büzülmüş ise açılmaya çalışılmaz),
- Isınma işleminden sonra hala hissizlik varsa bezle bandaj yapılır,
- El ve ayaklar yukarı kaldırılır,
- Tıbbi yardım istenir (112).

Donukta İlk Yardım

